

**WOJEWÓDZKI KONKURS PRZEDMIOTOWY
DLA UCZNIÓW DOTYCHCZASOWYCH GIMNAZJÓW
WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO
W ROKU SZKOLNYM 2018/2019**

HISTORIA

KURATORIUM OŚWIATY
w Katowicach

Informacje dla ucznia

1. Na stronie tytułowej arkusza w wyznaczonym miejscu wpisz swój kod ustalony przez komisję.
2. Sprawdź, czy arkusz konkursowy zawiera 16 stron (zadania 1-23).
3. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania.
4. Rozwiązania zapisuj długopisem lub piórem. Nie używaj korektora.
5. W zadaniach zamkniętych podane są cztery odpowiedzi: A, B, C, D. Wybierz tylko jedną odpowiedź i zaznacz ją znakiem „x” **bezpośrednio na arkuszu**.
6. Staraj się nie popełniać błędów przy zaznaczaniu odpowiedzi, ale jeśli się pomylisz, błędne zaznaczenie otocz kółkiem ⊗ i zaznacz inną odpowiedź znakiem „x”.
7. **Zadania np. z luką, na dobieranie, typu – prawda/fałsz, wymagające uzupełnienia podpisu lub innego typu wykonaj zgodnie z poleceniem.**
8. Rozwiązania zadań otwartych zapisz czytelnie w wyznaczonych miejscach. Pomyłki przekreślaj.
9. Przygotowując odpowiedzi na pytania, możesz skorzystać z miejsc opatrzonych napisem *Brudnopis*. Zapisy w brudnopisie nie będą sprawdzane i oceniane.

KOD UCZNIA

--	--	--

Stopień:
rejonowy

Czas pracy:
90 minut

WYPEŁNIA KOMISJA KONKURSOWA

Nr zadania	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	Razem
Liczba punktów możliwych do zdobycia	4	2	3	1	4	3	5	2	2	1	2	2	1	3	3	3	5	2	2	3	3	1	3	60
Liczba punktów uzyskanych przez uczestnika konkursu																								

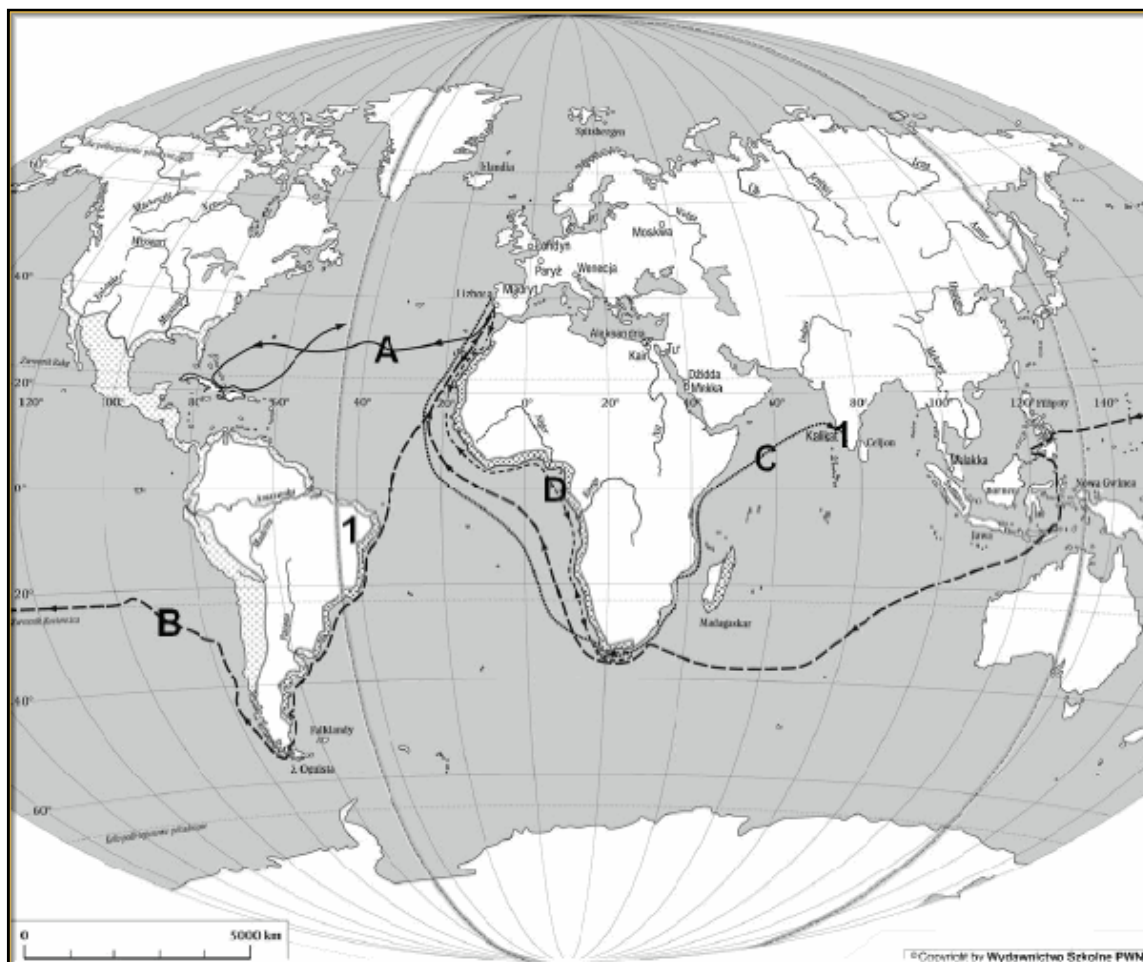
Liczba punktów umożliwiającą kwalifikację do kolejnego stopnia: 51

Podpisy członków komisji:

1. Przewodniczący –
2. Członek komisji sprawdzający pracę –
3. Członek komisji weryfikujący pracę –

Zadanie 1. (4 p.)

Na poniższej mapie literami oznaczone zostały trasy wypraw odkrywczych. Oceń, czy podane w tabeli pod mapą informacje są prawdziwe czy fałszywe. Wpisz w odpowiednie rubryki tabeli *Prawda* lub *Falsz*.

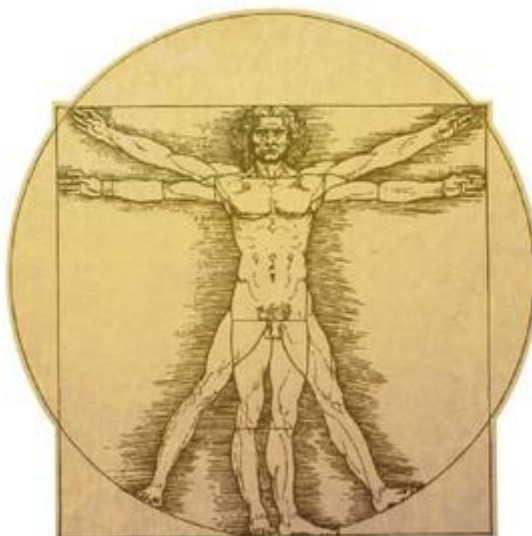

Na podstawie: T. Maresz, K. Juszczak, *Historia w źródłach nie tylko pisanych, Starożytność i średniowiecze*, Toruń 2004, s. 98-99.

	Informacja	Prawda/Falsz
A.	Literą A oznaczono trasę, którą genueńczyk Krzysztof Kolumb dotarł do San Salvador, Haiti, Kuby i Jamajki.	
B.	Wyprawa wiodąca trasą oznaczoną literą B doprowadziła do odkrycia Cieśniny Magellana, Wysp Mariańskich i Filipin.	
C.	Odkrywca płynący trasą oznaczoną literą C dotarł do celu w 1492 roku.	
D.	Przebycie trasy oznaczonej literą D umożliwiło Franciszkowi Pizarro podbicie imperium Inków.	

Zadanie 2. (2 p.)

Poniższy rysunek jest dziełem jednego z największych renesansowych mistrzów. Wpisz jego imię i nazwisko w wykropkowane miejsce pod ilustracją oraz zaznacz prawidłową odpowiedź na pytanie pod rysunkiem.

Człowiek witruwiański

A.
(imię i nazwisko twórcy rysunku)

B. Kim był Witruwiusz, którego nazwisko zostało użyte w tytule dzieła?

1. Renesansowym rzeźbiarzem, który przygotowywał szczegółowe szkice, mające na celu oddanie idealnej postaci.
2. Starożytnym rzymskim autorem dzieła o architekturze i sztuce budowlanej starożytnych Greków i Rzymian, z którego dorobku czerpali twórcy renesansu.
3. Malarzem zainteresowanym antykiem i prowadzącym systematyczne badania sztuki starożytnej w celu opanowania zasad perspektywy linearnej.
4. Starożytnym rzeźbiarzem, który stosował iluzję przestrzenną i pozostawił po sobie szkice do swoich dzieł.

Zadanie 3. (3 p.)

Na podstawie zamieszczonych w tabeli opisów nurtów reformacji oraz wiedzy własnej, rozpoznaj twórców wyznań.

	Nurt reformacji	Twórca wyznania Imię i nazwisko (przydomek)
A.	Głównymi ideami tego wyznania były: krytyka sprzedaży odpustów i powrót do czystości wiary z pierwszych wieków chrześcijańskich.	
B.	Wyznawcy tego nurtu reformacyjnego wierzyli w bardzo rygorystycznie pojmowane przeznaczenie, czyli predestynację.	
C.	Twórcą tego nurtu i zarazem pierwszą głową kościoła był król, który związał go z tradycją protestancką, ale zachował teologiczną więź z katolicyzmem.	

Zadanie 4. (1 p.)

Uporządkuj chronologicznie podane w tabeli wydarzenia. Wpisz w tabeli cyfrę 1 – obok chronologicznie pierwszego wydarzenia, 2 – drugiego, 3 – trzeciego, zaś 4 – czwartego.

	Wydarzenie	Cyfra
A.	Zakończenie soboru w Trydencie	
B.	Uchwalenie aktu supremacji	
C.	Noc św. Bartłomieja	
D.	Wprowadzenie edyktu nantejskiego	

Zadanie 5. (4 p.)

Na podstawie opisu władców, którzy panowali w XVI w., do odpowiednich rubryk tabeli wpisz ich imiona i przydomki oraz nazwy dynastii, z których pochodzili.

	Opis postaci	Imię i przydomek władcy	Dynastia
A.	Panował przez 46 lat. Był jednym z najwybitniejszych władców potężnego imperium, które rozłożone było na trzech kontynentach. Wyprowadził je z izolacji dyplomatycznej względem Europy, w której państwo znajdowało się ze względu na konflikt religijny. Osobiście poprowadził 13 kampanii wojennych, dzięki którym udało się rozszerzyć granice imperium.		
B.	Rozległe imperium rządzone przez dynastię, z której pochodził zamieszkiwało wiele narodów, a obejmowało zarówno terytoria zamorskie w Ameryce, jak i rozległe obszary w Europie. Władca ten przeprowadził liczne reformy wewnętrzne państwa oraz stał się ostoją katolicyzmu, walcząc z protestantyzmem. Dwa lata przed śmiercią abdykował i osiadł klasztorze.		

Zadanie 6. (3 p.)

Na podstawie danych dotyczących eksportu zboża przez Gdańsk od XV do XVII w., i wiedzy własnej odpowiedz na pytania pod tabelą.

Eksport zboża przez Gdańsk od XV do XVII w.								
Rok	1470	1490	1530	1557	1583	1618	1634	1650
Łaszt w tys.	2,2	9,5	10,2	40,5	62,8	116,3	71,5	87,0

Łaszt zboża ważył ok. 2190 kg.

Halina Tomalska, *Od pierwszych cywilizacji do czasów nowożytnych*, WSiP, Warszawa 1993, s. 238.

A. W tabeli przedstawiono dane odzwierciedlające zmiany w ilości zboża eksportowanego przez Gdańsk. Były one jednym ze skutków dualizmu gospodarczego w Europie. Podaj jedną przyczynę tego zjawiska w Europie zach. i jedną w Europie wsch.

1. W Europie zach. przyczyną powstania dualizmu gospodarczego było:

.....

.....

2. W Europie wsch. przyczyną powstania dualizmu gospodarczego było:

.....

.....

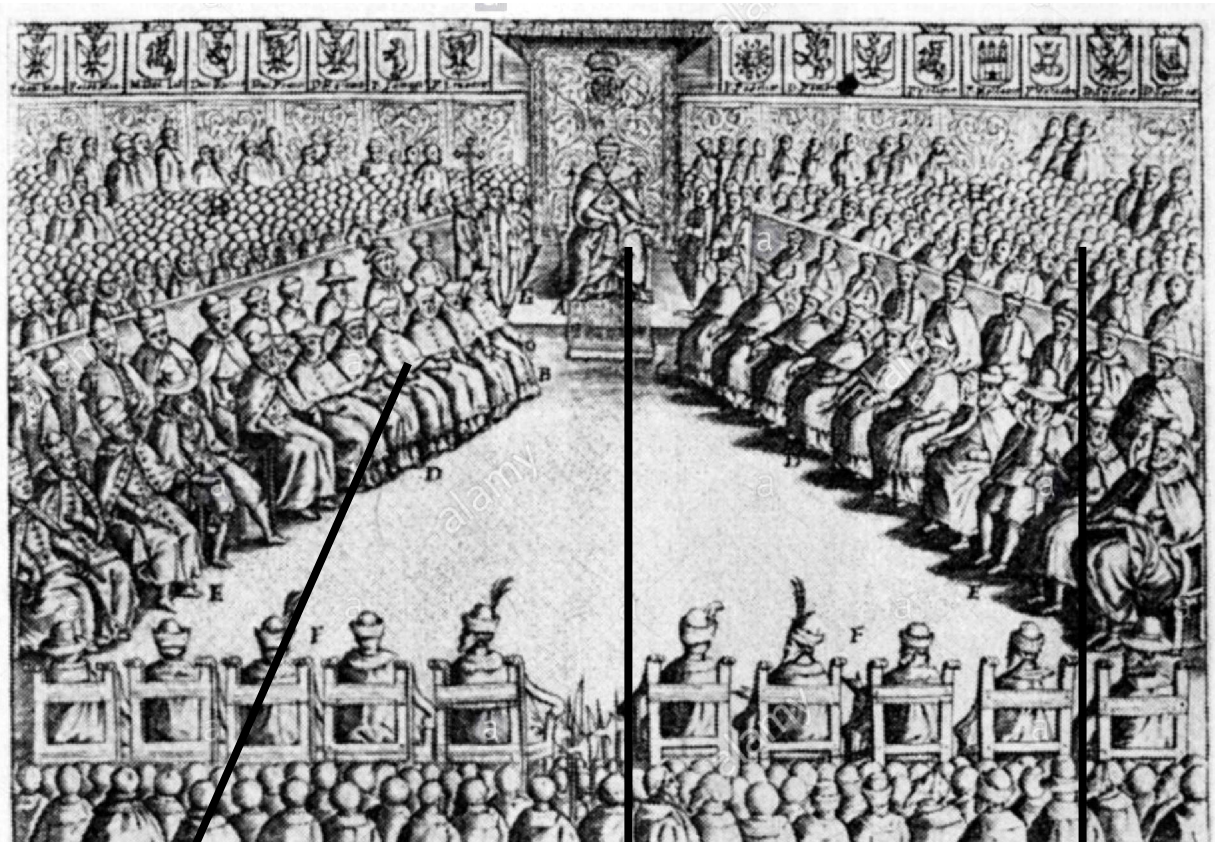
B. Wyjaśnij, jaka była przyczyna zmiany w ilości eksportu zboża po 1618 r.

.....

.....

Zadanie 7. (5 p.)

Podaj nazwy trzech stanów sejmujących, przedstawionych na poniższej rycinie i odpowiedz na pytanie pod ryciną.

Na podstawie: T. Marez, K. Juszczyk, *Historia w źródłach nie tylko pisanych, Starożytność i średniowiecze*, Toruń 2004, s. 104.

A.

B.

C.

D. Jacy dostojnicy i urzędnicy wchodzili w skład stanu sejmującego oznaczonego literą A?
Podaj dwa przykłady.

1.

2.

Zadanie 8. (2 p.)

Podaj nazwę ruchu szlacheckiego, którego postulaty zostały zawarte w poniższym tekście źródłowym oraz jeden z postulatów ruchu, który nie pojawił się tekście.

Oznajmujem wszem wobec i każdemu z osobna skarb koronny przez zbytnie upraszanie (tj. rozpraszanie, rozdawanie) dóbr stołu naszego bardzo umniejszon, a wyniszczon jest, o co wszystkie ziemie Korony naszej ustawicznie najwięcej uskarżały, przypisując i przytaczając to nam za krzywdę i szkodę pospolitą, gdzie by upraszania takowe, bądź i zastawy, które by przeciw statutom koronnym dane i zapisane, zasię ku skarbowi i pożytkowi koronnemu przywrócone nie były. Chcąc już więc tedy tak ciężkiemu uskarżaniu pospolitemu, najwięcej czasu tego tak niebezpiecznego i zatrudnionego koniec uczynić, żądając i pragnąc tego, aby uspokojenie pospolite na wszem i we wszem zachowane było.

(...) Za pilnym żądaniem posłów koronnych ustawujemy - że żaden wojewoda, ani kasztelan starostą, ani urzędnikiem ziemskim być nie może w jednym województwie.

Na podstawie: T. Maresz, K. Juszczak, *Historia w źródłach nie tylko pisanych, Starożytność i średniowiecze*, Toruń 2004, s. 166-167.

A. Nazwa ruchu szlacheckiego:

B. Jeden z postulatów ruchu, który nie pojawił się w tekście:

.....
.....

Zadanie 9. (2 p.)

Na podstawie lektury *Dziedzictwo dawnej Rzeczypospolitej* podaj przykłady dwóch rezydencji szlacheckich zbudowanych w stylu palazzo in fortezza.

A.

B.

Zadanie 10. (1 p.)

Na podstawie lektury *Dziedzictwo dawnej Rzeczypospolitej*, wyjaśnij, czym było Colloquium Charitativum.

.....
.....
.....
.....

Zadanie 11. (2 p.)

Na podstawie artykułu Marka Groszkowskiego *Bitwa pod Wiedniem 12 września 1683 r.* wymień dwa skutki bitwy, które podaje autor.

A.

.....

B.

.....

Zadanie 12. (2 p.)

Podaj dwa postanowienia traktatu krakowskiego, który został przypieczętowany ukazanym wydarzeniem.

Na podstawie: T. Maresz, K. Juszczyk, *Historia w źródłach nie tylko pisanych, Starożytność i średniowiecze*, Toruń 2004, s. 156.

Postanowienia traktatu krakowskiego:

A.

.....

B.

.....

Zadanie 13. (1 p.)

Uporządkuj chronologicznie podane w tabeli wydarzenia. Wpisz w tabeli cyfrę 1 – obok chronologicznie pierwszego wydarzenia, 2 – drugiego, 3 – trzeciego, zaś 4 – czwartego.

	Wydarzenie	Cyfra
A.	Traktat w Buczaczu	
B.	Rozejm w Jamie Zapolskim	
C.	Pokój w Oliwie	
D.	Układ w Perejasławiu	

Zadanie 14. (3 p.)

Na podstawie tekstu źródłowego i wiedzy własnej dokończ poniższe zdania.

Przejście od szlacheckiej demokracji do kolejnej fazy ustrojowej bywa przez historyków datowane różnie, bowiem zmiana kwalifikacji dotyczy nie tyle ustroju, co systemu - nie przepisów prawa lecz układu sił społecznych. Jakąkolwiek przyjmujemy datę (1572 - czyli koniec epoki jagiellońskiej, 1606-1609 - rokosz, czy 1655-1668 - krytyczne lata Wazów), istota procesu jest ta sama: stopniowe przesuwanie się decyzji ku węższym grupom, kurczenie się możliwości podejmowania decyzji przez izbę poselską (wzrost znaczenia instrukcji poselskich formułowanych przez sejmiki, odsyłanie spraw do ich decyzji). W rezultacie główny organ władzy stanowej traci około połowy XVII stulecia możliwość sprawnego funkcjonowania, nie zmieniając swych uprawnień wynikających z konstytucji Nihil novi i późniejszych.

A. Mączak, *Rządzący i rządzeni. Władza i społeczeństwo w Europie wczesnonowożytnej*.
Warszawa 1986, s. 124.

A. Tekst opisuje proces przekształcania się demokracji szlacheckiej w

.....

B. Jednym z narzędzi nowego układu politycznego było stosowanie praktyki zrywania sejmów, czyli

C. Historiografia przyjmuje, że po raz pierwszy sejm został zerwany przez posła

.....

(imię i nazwisko)

Zadanie 15. (3 p.)

Do poniższej tabeli obok bitew wpisz nazwiska hetmanów, którzy dowodzili w nich polskim wojskiem.

	Bitwa	Hetman
A.	Bitwa pod Kircholmem	
B.	Bitwa pod Kłuszynem	
C.	Druga bitwa pod Chocimiem	

Zadanie 16. (3 p.)

Przyporządkuj podane reformy absolutyzmu oświeconego państwom, w których zostały przeprowadzone.

A. Rosja -,

B. Prusy -,

C. Austria -,

1. Rozbudowa armii do 200 tysięcy
2. Zabór majątków kościelnych w celu zakładania szpitali i przytułków
3. Wprowadzenie tabeli rang
4. Wzięcie chłopów pod opiekę państwa
5. Wprowadzenie podatku pogłównego
6. W 1763 wprowadzenie przymusu edukacyjnego wobec dzieci płci męskiej

Zadanie 17. (5 p.)

Obok przedstawionych na ilustracjach budowli wpisz nazwy stylów architektonicznych, w których zostały wzniesione. Następnie odpowiedz na znajdujące się pod zdjęciami pytanie.

A.

www.turystyka.wp.pl (dostęp: 10.11.2018).

B.

.....
www.globtroter.pl (dostęp: 10.11.2018).

C.

.....
www.polskiekrajobrazy.pl (dostęp: 10.11.2018).

D.

.....
www.polskiekrajobrazy.pl (dostęp: 10.11.2018).

E. Wytłumacz, jakie było przeznaczenie powyższych budowli w epoce nowożytnej

.....

.....

Zadanie 18. (2 p.)

Na podstawie zawartych w tabeli poglądów rozpoznaj dwóch wielkich filozofów epoki oświecenia.

	Informacja	Imię i nazwisko filozofa
A.	Uważany jest za ojca oświecenia. Przedmiotem swojego zainteresowania uczynił umysł ludzki, a szczególnie źródła pewności i granic ludzkiego poznania. Dla tego wielkiego myśliciela i filozofa oświecenia źródłem całej wiedzy było doświadczenie zmysłowe, którego następstwem była refleksja wytwarzana przez umysł na podstawie działalności zmysłów. Uznawał doświadczenie za jedyne źródło wiedzy i dlatego uważany jest za twórcę nowożytnego empiryzmu.	
B.	Głosił bardzo radykalne poglądy. Wywodził on, iż ludzie ze swej natury są wolni i równi. Państwo zaś powstało jako rezultat umowy społecznej, poprzez którą ludzie rzekli się części swych praw na rzecz władzy. Za najsprawiedliwszy z ustrojów uznał republikę demokratyczną, w której zwierzchnictwo należy do ludu. Jego argumenty posłużyły rewolucjonistom francuskim do uzasadnienia działań zmierzających do obalenia starego, absolutystycznego porządku społecznego.	

Zadanie 19. (2 p.)

Po zapoznaniu się z lekturą *Tadeusz Kościuszko (1746 – 1817) – prawdziwy republikanin*, podaj dwa argumenty, potwierdzające tezę postawioną przez autora w tytule artykułu.

A.

.....

.....

B.

.....

.....

Zadanie 20. (3 p.)

W tabeli opisano trzy kluby polityczne Wielkiej Rewolucji Francuskiej. W wykropkowane miejsca wpisz ich nazwy.

	Opis klubu politycznego	Nazwa klubu politycznego
A.	Klub ten miał swoją siedzibę w opuszczonym klasztorze franciszkanów. Na posiedzeniach klubu wyróżniali się Jerzy Jakub Danton i Jan Paweł Marat, którego nazywano przyjacielem ludu. Zrzeszał głównie drobnomieszczaństwo i proletariat, a jego zadaniem miało być czuwanie nad przestrzeganiem praw człowieka i obywatela oraz ujawnianie opinii publicznej ewentualnych zamachów na nie. Jego członkowie byli zwolennikami republiki. Klub rozpadł się w 1794 r. po śmierci Dantona.	
B.	Miejscem ich zebrań był refektarz, a następnie biblioteka i kościół klasztoru oo. dominikanów. Od początku mocno związany z tym ugrupowaniem był Maksymilian Robespierre. Była to grupa ludzi o dość radykalnych poglądach żądających przekształcenia Francji w republikę i przyznania wszystkim obywatelom równych praw. W utworzonym, w marcu 1793 r., trybunale rewolucyjnym pełnili główną rolę, rozpętując we Francji bezwzględny terror. Okres ten zakończył przewrót 9 thermidora.	
C.	Było to najbardziej radykalne stronnictwo okresu Wielkiej Rewolucji Francuskiej rekrutujące się głównie z drobnomieszczaństwa (sklepikarze, rzemieślnicy, czeladnicy) i częściowo spośród robotników (wszyscy oni zamiast ogólnie używanych, modnych wtedy krótkich spodni pod kolana, nosili długie). Domagali się równości politycznej i opieki państwa nad najbiedniejszymi, zdecydowanie sprzeciwiali się monarchii, żądając od Konwentu Narodowego głowy króla.	

Zadanie 21. (3 p.)

Wymień trzy postanowienia sejmu konwokacyjnego z 1764 r.

-
-
-
-
-
-

Zadanie 22. (1p.)

Ułóż wydarzenia w kolejności, wpisując litery do pól taśmy chronologicznej.

.....						
-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

- A. powstanie kościuszkowskie
- B. konfederacja barska
- C. pierwszy rozbiór Polski
- D. trzeci rozbiór Polski
- E. konstytucja 3go maja
- F. konfederacja targowicka
- G. drugi rozbiór Polski

Zadanie 23. (3 p.)

Oceń, czy podane informacje związane z podbojami Napoleona Bonaparte są prawdziwe, czy fałszywe. Wpisz w odpowiednie rubryki tabeli *Prawda* lub *Falsz*.

	Informacja	Prawda/Falsz
A.	W listopadzie 1799 roku Napoleon Bonaparte zorganizował wojskowy zamach stanu, przejmując władzę we Francji jako konsul i najwyższy wódz.	
B.	Napoleon Bonaparte abdykował w kwietniu 1814 roku, otrzymując w zamian władzę nad wyspą św. Heleny i zachowując prawo do tytułowania się cesarzem.	
C.	W 1815 roku Napoleon podjął próbę powrotu do kraju i władzy, jednak już po trzech miesiącach poniósł druzgoczącą klęskę pod Wagram i został wzięty do niewoli przez Anglików.	

Brudnopis